

महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई

सर्व शिक्षा अभियान

सारे शिकूया, पुढे जाऊया

शाळा विकास आराखडा

(School Development Plan)

2016-17

शाळा संकेतांक (SARALCode) :-

2 7

शाळेचे नाव :-

शाळा स्थापनेचे वर्ष :-

शाळेची एकूण जागा (चौ. मी.) :-

गावाचे / वार्डाचे नाव :-

स्थानिक प्राधिकरणाचे नांव :-

समूह साधन केंद्र :-

गट / शहर साधन केंद्र :-

जिल्हा / महानगरपालिका :-

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	विषय	पान क्र.
1.	मार्गदर्शक सूचना	3-4
2.	प्रास्ताविक	5
3.	शाळा वस्तीबाबत (थोडेसे)	6
4.	गाव/वार्डातील शैक्षणिक सुविधांचा नकाशा	7
5.	शाळा कार्यक्षेत्राचा नकाशा	8
6.	प्रवेश सुविधा / पायाभूत भौतिक सुविधा विकसन	9-15
	4.1 प्रवेश सुविधा (Access)	
	4.2 विशेष गरजा असणाऱ्या बालकांसाठी शैक्षणिक सुविधा	
	4.3 पायाभूत भौतिक सुविधा (Infrastructure)	
7.	समता (Equity)	16-17
	7.1 विशेष लक्ष देण्याची गरज असलेली बालके	
	7.2 स्थलांतरीत बाले (Migratory Children)	
	7.3 शहरी / ग्रामीण भागातील कठीण परिस्थितीतील बालके	
8.	गुणवत्ता (Quality)	18
	8.1 संपादनूकीचे स्तर	
	8.2 इयत्तानिहाय व स्तरनिहाय विद्यार्थी संख्या	
	8.3 विशेष प्रशिक्षण	
9.	गणवेश (लाभार्थी संख्या)	19
	9.1 सशिश व्यतिरिक्त इतर योजनेमधून प्रस्तावित	
	9.2 सशिश अंतर्गत निकषानुसार प्रस्तावित	
10.	विविध अनुदाने, साधनांची उपलब्धता व वापर	20
	10.1 साधन-सामुग्री	
	10.2 शाळेसाठी विविध अनुदाने (सन 2016-17 साठी मागणी)	
11.	लोकसहभाग	21
	11.1 शाळा व्यवस्थापन समितीचा तपशिल	
	11.2 शाळा व्यवस्थापन समिती बैठका (दि. 01/06/2015 पासून)	
12.	कृती आराखडा (Action Plan)	22-23
	12.1 प्रवेश सुविधा	
	12.2 पायाभूत भौतिक सुविधा	
	12.3 शैक्षणिक संपादनूक	
	12.4 विशेष गरजा असलेली बालके	
	जोडपत्र 1 ते 6	24-29

1. मार्गदर्शक सूचना

- बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम, 2009 अंतर्गत कलम 22 (1) नुसार शाळा व्यवस्थापन समितीने शाळा विकास आराखडा तयार करावयाचा आहे. संबंधित केंद्रप्रमुख/समन्वयक यांनी आराखड्याचे मूल्यमापन करावे. हा आराखडा स्थानिक प्राधिकरणाला तात्काळ सादर करावयाचा आहे.
- शाळा विकास आराखडा पुढील चार क्षेत्रांवर आधारित राहिल: शाळा सुविधा, समता, गुणवत्ता आणि लोकसहभाग.
- शाळा विकास आराखडा हा समूह आराखडा, गट/मनपा आराखडा, जिल्हा/राज्य वार्षिक कार्ययोजना व अंदाजपत्रक निर्मितीचा पाया आहे. म्हणून शाळा विकास आराखड्यातील आकडेवारी अचूक असावी.
- प्रास्ताविकाच्या शेवटी शाळा व्यवस्थापन समिती अध्यक्ष व सदस्य सचिव यांची स्वाक्षरी असावी.
- गाव/वार्डातील शैक्षणिक बाबींचा नकाशामध्ये बालवाडी/अंगणवाडीपासून माध्यमिक स्तरापर्यंतच्या सर्व शैक्षणिक सुविधांचा समावेश नकाशात असावा. सदर आराखडा सादर करणाऱ्या मूळ शाळेपासून चालत जाण्याचे अंतर, माध्यम आणि व्यवस्थापन प्रकार नमूद करावे.
- बाणाने रेषेशेजारी त्या वस्तीचे शाळेपासूनचे चालत जाण्यायोग्य रस्त्याचे अंतर कि.मी. लिहावे. क्र. 1 वर शाळा ज्या वस्तीमध्ये आहे त्यावस्तीचे नाव आहे.
- स्थानिक प्राधिकरण म्हणजे ग्रामपंचायत, नगरपरिषद, महानगरपालिका किंवा कटक मंडळ होय.
- शाळा वस्तीबाबत माहिती देताना जणगणना 2011 चा संदर्भ घ्यावा.
- **परिवहन सुविधा** :- अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये दुर्गम भागातील आणि शहरी वंचित बालकांसाठी ही सुविधा निकषानुसार अनुज्ञेय आहे.
- **विशेष गरजा असणाऱ्या बालकांसाठी अनुज्ञेय शैक्षणिक सुविधा** :-
 - स्थानिक शाळेत समकक्ष वर्ग उपलब्ध नसल्यास किंवा निमशहरी व शहरी भागात शाळेचे अंतर अधिक असल्यास सुरक्षित व नियमितपणे शाळेत ये-जा करण्यासाठी प्रत्यक्ष प्रवास भत्ता.
 - अध्ययनासाठी मध्यवर्ती शाळेत/समूह साधन केंद्रामध्ये/डे-केअर सेंटर मध्ये शाळापूर्व कार्यक्रमांमध्ये तसेच विविध थेरपीची आवश्यकता असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना थेरपी केंद्रामध्ये ये-जा करण्यासाठी प्रत्यक्ष प्रवास खर्च.

- शस्त्रक्रिया झालेल्या व थेरपीची गरज असलेल्या (शरीराच्या खालच्या दोन्ही अंगामुळे वा दृष्टीदोषामुळे हलन-चलनास समस्या असलेल्या) मुलांना नियमित शाळेत ये-जा करण्यासाठी तसेच अध्ययनासाठी मध्यवर्ती शाळेत/समूह साधन केंद्रामध्ये/डे-केअर सेंटर मध्ये शाळापूर्व कार्यक्रमांमध्ये तसेच विविध थेरपीची आवश्यकता असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना थेरपी केंद्रामध्ये प्रोत्साहनात्मक मदतनीस भत्ता.
 - मतिमंद, बहुविकलांग, सेरेब्रल पाल्सी व अंध प्रवर्गातील विशेष गरजा असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना नियमित शालेय प्रवाहात दाखल झाल्यास दैनंदिन अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी शैक्षणिक अध्ययन साहित्य भत्ता.
 - शेजारशाळा निकषाप्रमाणे शाळा उपलब्ध नसल्यास व नियमित शालेय प्रवाहात दाखल झाल्यानंतर वसतिगृहामध्ये राहून शिक्षण घेत असल्यास वसतिगृह भत्ता
 - अंधत्वाचे प्रमाण 75 ते 100 टक्केपर्यंत असलेल्या विद्यार्थ्यांना वाचक भत्ता.
 - दृष्टीदोष, अध्ययन अक्षम व स्नायूंच्या दोषामुळे गंभीर लेखन समस्या असणाऱ्या विद्यार्थ्यांना आवश्यकतेप्रमाणे लेखनिक सुविधा उपलब्ध करून घेण्यासाठी लेखनिक भत्ता.
 - वैद्यकीय व पुनर्वसन केलेल्या कार्यात्मक मूल्यमापनानुसार शिफारस केलेली आवश्यक साहित्य साधने. उदा. श्रवणयंत्र, लोव्हिजन साहित्य, चष्मे, भिंग, अंध काठी, ब्रेलकिट, ब्रेलबुक, पाठ्यपुस्तकावर आधारित ऑडियो सिडी, व्हिलचेअर, तीन चाकी सायकल कुबडी , रोलेटर, वॉकर, कॅलीपर, स्प्लिट, मॉडीफाईड चेअर इ.
 - गृह मार्गदर्शनातून शाळेत येणाऱ्या बालकांसाठी, ब्रेल रेडीनेस कार्यक्रमासाठी थेरपी सेंटरमध्ये काळजी घेण्यासाठी, अध्ययनासाठी मध्यवर्ती शाळेत स्कूल रेडीनेस कार्यक्रम व डे-केअर सेंटरमध्ये अतितीव्र व तीव्र स्वरूपाचे अपंगत्व असणाऱ्या बालकांची वैयक्तिक काळजी घेण्यासाठी व प्रशिक्षणासाठी स्वयंसेवक/काळजीवाहक सुविधा.
 - बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क अधिनियम 2009, मधील कलम 32 अन्वये बालकांच्या हक्कांशी संबंधित तक्रार व गाऱ्हाणे स्थानिक प्राधिकरणाकडे मांडावयाची तरतूद आहे.
 - उपरोक्त प्रमाणे अधिनियमाच्या अधिन व 21 एप्रिल, 2014 च्या शासन निर्णयाप्रमाणे तालुका / जिल्हा / महानगरपालिका / प्रभाग स्तर या विविध स्तरांवर तक्रार निवारण समित्यांचे गठन करणे आवश्यक आहे.
 - E1 आणि E2 मधील मुलांचा समावेश विशेष प्रशिक्षणासाठी झाला असल्याची खातरजमा करण्यात यावी.
- **स्वच्छतागृहाचे निकष :-**
 - मुलांसाठी आणि मुलींसाठी स्वतंत्र स्वच्छतागृह असावे
 - 120 विद्यार्थीसंख्येपर्यंत 1 युनिट (1 शौचालय व 3 मुतारी)
 - उदाहरण - 1 : शाळेत 120 विद्यार्थ्यांपैकी 80 मुले व 40 मुली असले तरीही स्वतंत्रपणे मुलांसाठी व मुलींसाठी प्रत्येकी एक युनिट असावेत.
 - उदाहरण - 2 : शाळेत 210 विद्यार्थ्यांपैकी 80 मुले व 130 मुली असले तरीही स्वतंत्रपणे मुलांसाठी 1 युनिट व मुलींसाठी 2 युनिट असावेत.

2. प्रास्ताविक

शाळा व्यवस्थापन समितीची स्थापना दिनांक / /201 रोजी करण्यात आली आणि समितीचे पुनर्गठन दिनांक / /201 रोजी करण्यात आले. महाराष्ट्र बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क नियम, 2011 च्या प्रकाशात शालेय विकास आराखडा, सन 2016-17 तयार करण्यात आला आहे. हा आराखडा माहे जाने. 2016 मध्ये तयार केला गेला. या आराखड्यास मान्यता देण्यासाठी शाळा व्यवस्थापन समितीची बैठक दिनांक _____ रोजी झाली.

सदर आराखडा स्थानिक प्राधिकरणास दिनांक / /2016 रोजी सादर करण्यात आला आहे. या आराखड्याच्या निर्मितीसाठी ज्या मान्यवरांचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले त्या सर्वांप्रति ही समिती आभार व्यक्त करीत आहे.

सदस्य सचिव
शाळा व्यवस्थापन समिती

अध्यक्ष
शाळा व्यवस्थापन समिती

३. शाळा वस्तीबाबत (थोडेसे) ---

1) वस्तीचा इतिहास:-

2) कुटुंब संख्या :-

3) लोकसंख्या :- पुरुष (), महिला (), एकूण ()
 अनु.जाती (), अनु.जमाती (), अल्पसंख्यांक ()

4) लोकांचा मुख्य व्यवसाय :-

5) साक्षरतेचे प्रमाण:- पुरुष (), महिला (), एकूण ()

6) वस्तीसाठी परिवहन व्यवस्था :-----

7) अंगणवाडीची नावे :-

8) प्राथमिक शाळांची नावे :-

9) उच्च प्राथमिक शाळांची नावे :-

10) माध्यमिक/उच्च माध्यमिक शाळांची नावे :-

11) शिक्षणाचे माध्यम :-

12) मदरसा/ मक्तबा (असल्यास) नाव :-

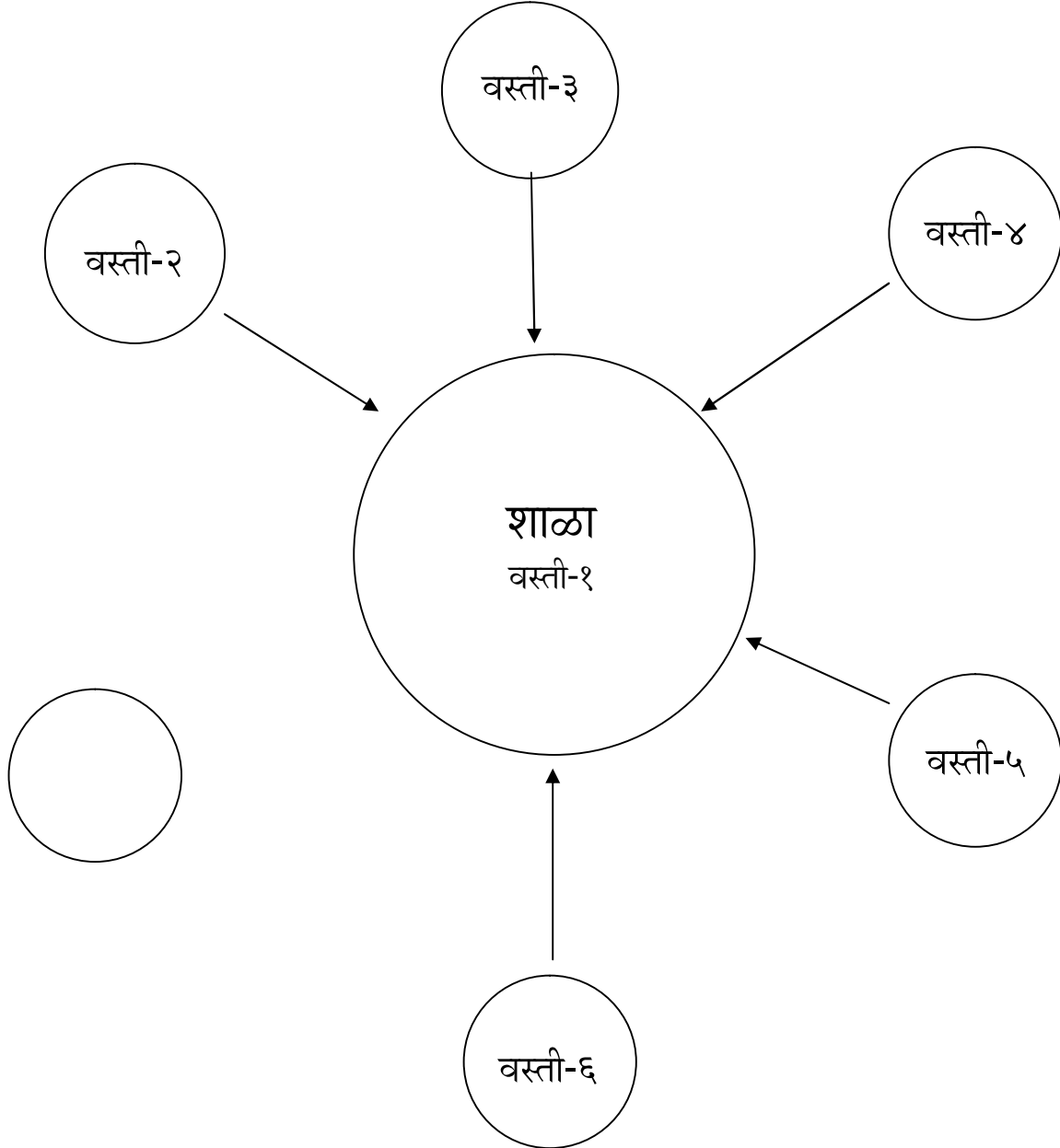
SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

२. गाव / वार्डातील शैक्षणिक सुविधांचा नकाशा

टिप :- बालवाडी / अंगणवाडी पासून माध्यमिक स्तरापर्यंतच्या सर्व शैक्षणिक सुविधांचा समावेश नकाशात असावा. मूळ शाळेपासून चालत जाण्याचे अंतर तसेच शाळेचे माध्यम व व्यवस्थापन प्रकार नमूद करावे.

3. शाळा कार्यक्षेत्राचा नकाशा

टीप :- बाणाने दिलेल्या रेषेशेजारी त्या वस्तीचे शाळेपासूनचे चालत जाण्यायोग्य रस्त्याचे अंतर कि. मी. मध्ये लिहावे.

4. प्रवेश सुविधा / पायाभूत भौतिक सुविधा विकसन

4.1 प्रवेश सुविधा (Access) :-

अ) शाळा :-

बालकांच्या मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम 2009 व महाराष्ट्र बालकांच्या मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा हक्क नियम 2011 नुसार विहित केलेला शेजारशाळा निकष लक्षात घेता शाळेमध्ये त्या वस्तीतील तसेच लगतच्या वस्तीमधून खाली दर्शविलेल्या तपशिलाप्रमाणे मुले शिक्षण घेत आहेत.

अ.क्र.	वस्तीचे नाव	शाळेपासूनचे अंतर	शाळेत दाखल एकूण बालके			शाळेत दाखल एकूण बालकांपैकी विशेष गरजा असलेली बालके		
			मुले	मुली	एकूण	मुले	मुली	एकूण
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1		0 किमी						
2								
3								
4								
5								
6								
	एकूण							

- टीप :
- क्र. 1 वर शाळा ज्या वस्तीमध्ये आहे त्या वस्तीचे नाव आहे.
 - इतर वस्त्यांमधून येणाऱ्या बालकांसाठी ती वस्ती व शाळा यांच्यामधील चालत जाण्यायोग्य रस्त्याचे अंतर विचारात घ्यावे.

ब) परिवहन सुविधा :-

“अ” तक्त्यात दर्शविलेल्या पैकी -----ही वस्ती शेजारशाळेच्या निकषांची पूर्तता करीत नसल्याने शाळेपासूनचे अंतर लक्षात घेता खालील विद्यार्थी हे परिवहन सुविधेसाठी पात्र ठरतात. त्यांची यादी, प्रवर्ग व परिवहन सुविधेचा प्रस्ताव खालीलप्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.

अपवादात्मक परिस्थितीमध्ये दुर्गम भागातील आणि शहरी वंचित बालकांसाठी ही सुविधा निकषानुसार अनुज्ञेय आहे.

अ. क्र	विद्यार्थ्याचे नाव	इयत्ता	प्रवर्ग	आधार कार्ड क्र.	वस्तीचे नाव	शाळेपासूनचे अंतर (कि. मी.)	प्रस्तावित सुविधा	10 महिन्यांसाठी अपेक्षित खर्च (रु.)

टिप : (1) प्रवर्ग नोंदवितांना शाळा विरहित विरळ लोकसंख्येच्या वस्तीतील बालकांसाठी -1, जागा उपलब्ध नसल्यामुळे शेजारशाळा नसलेल्या शहरी भागातील बालकांसाठी - 2, वंचित गटातील बालकांसाठी - 3, विशेष गरजा असणाऱ्या बालकांसाठी - 4 नोंदवावा.

(2) केवळ प्राथमिक शाळा (इयत्ता 1ली ते 4थी) असल्यास पुढील वर्षी उच्च प्राथमिक शाळेसाठी परिवहन सुविधा आवश्यक असणाऱ्या संभाव्य विद्यार्थ्यांची यादी स्वतंत्रपणे जोडण्यात यावी. याचप्रकारे इयत्ता 7वी तून 3 किमी पेक्षा जास्त अंतरावरील शाळेत इयत्ता 8वीत प्रवेश करणाऱ्या विद्यार्थ्यांची यादीही जोडण्यात यावी.

4.2 विशेष गरजा असणाऱ्या बालकांसाठी शैक्षणिक सुविधा :-

“अ” तक्त्यात दर्शविलेल्या पैकी -----या वस्तीतील मुले ही विशेष गरजा असणारी मुले असल्यामुळे खालील विद्यार्थी हे अपंग समावेशित शिक्षण उपक्रमांतर्गत विविध भत्यांसाठी निकषांप्रमाणे पात्र ठरतात. त्यांना आवश्यक असलेल्या शैक्षणिक सुविधांचा प्रस्ताव खालीलप्रमाणे सादर करण्यात येत आहे.

अ. क्र	विशेष गरजा असणाऱ्या विद्यार्थ्याचे नाव	इयत्ता	आधार कार्ड क्र.	अपंगत्वाचा प्रकार	प्रमाणपत्र असल्यास टक्केवारी	वस्ती / वॉर्डचे नाव	घरापासून शाळेपर्यंत / थेरपी सेंटरचे अंतर (कि.मी.)	भत्ता प्रकार (कोड नं.)	10 महिन्यांसाठी अपेक्षित खर्च (रु.)

भत्ता प्रकार कोड नं. - प्रवासभत्ता (1), मदतनीस भत्ता (2), शैक्षणिक अध्ययन साहित्य भत्ता (3),

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

4.2.2 साहित्य साधने व शस्त्रक्रिया सुविधा :-

अ. क्र.	विशेष गरजा असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे नाव	इयत्ता	अपंगत्वाचा प्रकार	प्रमाणपत्र असल्यास टक्केवारी	वस्ती/ वॉर्डचे नाव	आवश्यक साहित्याचे नाव	अपेक्षित खर्च (रु.)

4.2.3 स्वयंसेवक / काळजी वाहक सुविधा :-

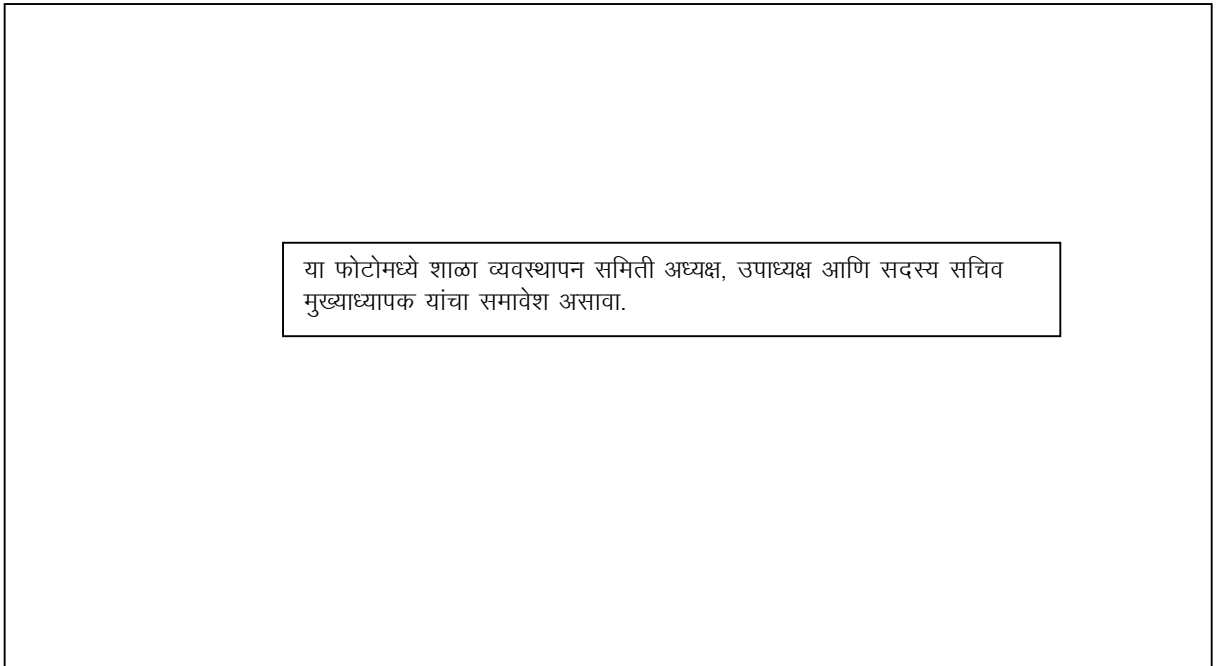
अ. क्र.	विशेष गरजा असणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे नाव	इयत्ता	अपंगत्वाचा प्रकार	प्रमाणपत्र असल्यास टक्केवारी	वस्ती/ वॉर्डचे नाव	घरापासून शाळेपर्यंत / थेरपी सेंटरचे अंतर (कि.मी.)	भत्ता देण्याचे कारण	10 महिन्यांसाठी अपेक्षित खर्च (रु.)

4.3 पायाभूत भौतिक सुविधा (Infrastructure) :-

अ) शालेय इमारत :-

शाळेस स्वतःच्या मालकीची इमारत उपलब्ध असून खालील छायाचित्रात शाळेच्या मुख्य इमारतीचा दर्शनी व मागील भागाचे छायाचित्र दर्शविण्यात येत आहे.

मुख्य इमारतीचा दर्शनी भाग

मुख्य इमारतीचा मागील भाग

--

ब) वर्गखोल्या :-

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, 2009 अंतर्गत अनुसूची मधील तरतूदीनुसार शाळेमध्ये शिक्षकामागे एक वर्गखोली याप्रमाणे सद्यस्थितीत ----- वर्गखोल्या उपलब्ध आहेत. व ----- वर्गखोल्या आवश्यक आहेत. सद्यस्थितीतील वर्गखोल्यांचा तपशिल खालीलप्रमाणे :-

अनुज्ञेय वर्ग खोल्या	उपलब्ध वर्गखोल्या	वर्गखोल्यांची सद्यस्थिती	गरज रकाना (1) - (2)	अंदाजित खर्च (रु.)
1	2	3	4	5
		सुस्थितीत : () किरकोळ दुरुस्ती : () मोठी दुरुस्ती : () धोकादायक : ()	नवीन : () किरकोळ दुरुस्ती : () मोठी दुरुस्ती : ()	

क) आवश्यक मोठी दुरुस्ती/धोकादायक

बांधकाम वर्ष	दुरुस्तीचा प्रकार	अंदाजित खर्च (रु.)	शेरा

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

ड) पिण्याच्या पाण्याची सुविधा -

प्रकार	वापरात आहे काय? (होय / नाही)	सुविधा उपलब्ध असल्यास				सुविधा उपलब्ध नसल्यास			शेरा
		वापरात असल्यास किती महिने पाणी मिळते?	वापरात नसल्यास दुरुस्तीचे स्वरूप	दुरुस्तीचा अंदाजे खर्च (रु.)	उपलब्ध निधी (रु.)	पर्यायी व्यवस्था	प्रस्तावित		
							सुविधा प्रकार	खर्च (रु.)	

(टीप : हातपंप - 1, विहीर - 2 , नळ - 3 , इतर - 4 यापैकी शाळेमध्ये सद्य:स्थितीत उपलब्ध असलेल्या स्त्रोतापैकी एक स्त्रोत प्रकार रकान्यात नमूद करावा)

पिण्याच्या पाण्याच्या सुविधांचा फोटो

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

इ) स्वच्छतागृह : 'अ' तक्त्यात दर्शविलेल्या विद्यार्थी संख्येप्रमाणे शाळेत मुलांसाठी आणि मुलींसाठी स्वतंत्र स्वच्छतागृह आहेत / असतील.

प्रकार	स्वच्छतागृह		वापरात आहे काय?	वापरात नसल्यास दुरुस्तीचा प्रकार	आवश्यक निधी (रु.)	उपलब्ध निधी (रु.)	शेरा
	निकषानुसार अनुज्ञेय	उपलब्ध					
मुलांसाठी							
मुलींसाठी							
CWSN साठी	1						
पाण्याची सुविधा		होय /नाही					

स्वच्छतागृहाचा फोटो

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

ई) स्वयंपाकगृह :- शाळेस स्वयंपाकगृह उपलब्ध आहे का? (होय/नाही)

प्रकार	वापरात आहे काय?	वापरात नसल्यास दुरुस्तीचा प्रकार	आवश्यक निधी (रु.)	उपलब्ध निधी (रु.)	शेरा

उ) विद्युतीकरण :- शाळेमध्ये विद्युतीकरण आहे/नाही. (विस्तारीकरणासाठी आवश्यकता असल्यास नोंदवावी)

नसल्यास पर्यायी व्यवस्था :- _____

असल्यास स्रोत :- _____

ऊ) आवार भिंत :- आहे / नाही. होय असल्यास स्वरूप. (पक्की / अर्धी पक्की / तारेचे कुंपण / इतर)

ए) इतर सुविधा / माहिती :-

i) शाळा डिजिटल आहे का? आहे / नाही.

ii) शाळा ISO प्रमाणित आहे का? आहे / नाही.

iii) शाळा ISO प्रमाणित असल्यास ISO प्रमाणित झाल्याचे वर्ष :- _____

iv) शाळा डिजिटल लर्निंग पद्धतीचा अवलंब करते का? होय / नाही.

v) ABL पद्धती शाळेत अवलंबविली जाते का? होय / नाही.

vi) शाळेतील शिक्षकांनी प्रशिक्षणासाठी मागणी केली आहे का? होय / नाही.

vii) प्रशिक्षण देण्यात आलेल्या शिक्षकांची संख्या - _____

5. समता (Equity)

5.1 शाळा बाह्य बालके -

E1 - कधीही शाळेत दाखल न झालेली बालके (गाव शैक्षणिक पंजिकेनुसार वयानुरूप वर्ग)

प्रवर्ग	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
अ. जा.																
अ. ज.																
इतर																
एकूण																

(तपशील जोडपत्र 1 मध्ये दिला आहे.)

त्यापैकी अल्पसंख्यांक, व विशेष गरजा असलेली

इयत्ता / प्रवर्ग	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
अल्पसंख्यांक																
CWSN																

E2 - शाळेत दाखल परंतु एक महिना किंवा अधिक कालावधीसाठी अनुपस्थित बालके (अनुपस्थितीचा कालावधी हा आराखडा भरण्यापूर्वी 30 दिवस अगोदरचा ग्राह्य धरावा.)

प्रवर्ग	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
अ. जा.																
अ. ज.																
इतर																
एकूण																

(तपशील जोडपत्र 2 मध्ये दिला आहे.)

त्यापैकी अल्पसंख्यांक, व विशेष गरजा असलेली -

इयत्ता / प्रवर्ग	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
अल्पसंख्यांक																
CWSN																

5.2 शहरी / ग्रामीण भागातील कठीण परिस्थितीतील बालके - शाळेत दाखल परंतु कठीण परिस्थितीतील बालके खालील प्रवर्गातील असू शकतात. (त्यांचा समावेश हा E1 व E2 मध्ये करण्यात आलेला आहे. तथापि खालीलप्रमाणे त्यांची कठीण परिस्थिती वर्गीकृत करण्यात येत आहे.)

- S1: बालकामगार S2: अनाथ / बेघर / पालक संरक्षण विरहीत
 S3: प्लॅटफॉर्मवर वास्तव्यास असलेली S4: भीक मागणारी / भंगार / कचरा गोळा करणारी
 S5: सेक्स वर्करचे मूल S6: बालसुधार गृहातील (रिमांड होम) बालके
 S7: विशेष गरजा असणारी बालके S8 : इतर

प्रवर्ग	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
S1																
S2																
S3																
S4																
S5																
S6																
S7																

(तपशील जोडपत्र 3 मध्ये दिला आहे.)

5.3 स्थलांतरीत बालके (Migratory children) - 4.1 मधील 'अ' तक्त्यात दर्शविलेल्या मुलांपैकी ज्यांचे पालक दरवर्षी उदरनिर्वाहासाठी हंगामी स्वरूपात (एक महिन्यापेक्षा अधिकच्या कालावधीसाठी) कुटूंबासह स्थलांतर करतात अशा स्थलांतर होऊन जाणाऱ्या व येणाऱ्या विद्यार्थ्यांचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

- M1) स्थलांतरामुळे शाळेत उपस्थित राहू न शकणारे विद्यार्थी - (जोडपत्र क्र. 5)
 M2) अन्य वस्तीतून शाळा परिसरात स्थलांतर होऊन येणारे विद्यार्थी - (जोडपत्र क्र. 6)

इयत्ता / स्थलांतर प्रकार	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
M1																
M2																

6. गुणवत्ता (Quality)

6.1 संपादनूकीचे स्तर - सातत्यपूर्ण सर्वांकष मूल्यमापन / प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्र / पायाभूत चाचणी यानुसार नमूद.

स्तर	बालकाचा तपशिल
Q-4	पायाभूत अध्ययन क्षमता प्राप्त नसलेले
Q-3	दाखल वर्गासाठी निश्चित अध्ययन क्षमता प्राप्त नसलेले
Q-2	दाखल वर्गासाठी निश्चित अध्ययन क्षमता प्राप्त असलेले
Q-1	दाखल वर्गासाठी निश्चित अध्ययन क्षमतांपेक्षा अधिक क्षमता प्राप्त असलेले
एकूण	शाळेची एकूण विद्यार्थी संख्या

शाळेचे मुख्याध्यापक व शिक्षक यांनी विद्यार्थी उपरोक्त पैकी कोणत्या प्रवर्गात समाविष्ट आहे याची सुनिश्चिती करावी. केंद्र प्रमुखांनी इयत्तानिहाय व स्तरनिहाय माहिती रकान्यात बरोबर नमूद केल्याबाबतची पडताळणी करावी. E1 व E2 मुले ही Q4 व Q3 मध्येच समाविष्ट असणे अपेक्षित आहेत.

6.2 इयत्तानिहाय व स्तरनिहाय विद्यार्थी संख्या -

(अ) प्रथम भाषा

इयत्ता / स्तर	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
Q-4																
Q-3																
Q-2																
Q-1																

(ब) गणित

इयत्ता / स्तर	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII	
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले
Q-4																
Q-3																
Q-2																
Q-1																

6.3 विशेष प्रशिक्षण - Q-4 आणि Q-3 स्तरावरील विद्यार्थ्यांसाठी विशेष प्रशिक्षणासाठी करण्यात आलेले नियोजन तरतूद करण्यात आलेली आहे. नियोजनांतर्गत समाविष्ट विद्यार्थी तपशिल जोडपत्र 4 मध्ये दिला आहे.

7. गणवेश (लाभार्थी संख्या)

7.1 सशिशु व्यतिरिक्त इतर योजनेमधून प्रस्तावित

योजनेचे नाव	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		
	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	मुली	मुले	
एकूण																	

7.2 सशिशु अंतर्गत निकषानुसार प्रस्तावित

इयत्ता	सर्व मुली	अनु. जाती मुले	अनु. जमाती मुले	उर्वरीत प्रवर्गातील दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबातील मुले	एकूण	त्यापैकी अल्पसंख्यांक
1	2	3	4	5	6	7
पहिली						
दुसरी						
तिसरी						
चौथी						
पाचवी						
सहावी						
सातवी						
आठवी						
एकूण						

(मुद्दा क्रमांक 7.1 व 7.2 मधील एकूण संख्या मधील तक्ता 'अ' (पृष्ठ क्र. 6) मध्ये दर्शविलेल्या पटसंख्येपेक्षा अधिक असता कामा नये व माहिती सरल मधील माहितीशी जुळणे आवश्यक आहे.)

8. विविध अनुदाने, साधनांची उपलब्धता व वापर

8.1 साधन-सामुग्री :

अ. क्र.	साधन सामुग्री	एकूण उपलब्ध संख्या	सुस्थितीतील संख्या	ना दुरुस्त साहित्य संख्या
1.	संगणक संच			
2.	दूरदर्शन संच			
3.	सीडी प्लेयर			
4.	टू इन वन			
5.	विज्ञान साहित्य संच			
6.	गणित साहित्य संच			
7.	इंग्रजी साहित्य संच			
8.	स्वयंअध्ययन कार्ड			
9.	आनंददायी वाचन कार्ड			
10.	अध्ययन कोपरे			
11.	संगीत साहित्य :			
12.	क्रीडा साहित्य :			
13.	ग्रंथालय :			
	पुस्तकांसाठी कपाटे			
	अवांतर वाचनाची पुस्तके			
	संदर्भ साहित्य			
14.	ABL साहित्य			
15.	डिजिटल लर्निंग साहित्य			
16.	ज्ञानरचनावादावर आधारीत शैक्षणिक साहित्य			
17.	इतर			

सुस्थितीत उपलब्ध असलेले साहित्य उपयोगात आणले जाते. ना-दुरुस्त साहित्य स्थानिक पातळीवर दुरुस्त करण्यासाठी उपलब्ध निधीचा विनियोग केला जातो. साहित्य विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष वापरण्यासाठी उपलब्ध करून देण्यात येते.

8.2 शाळेसाठी विविध अनुदाने - (सन 2016-17 करीता मागणी)

क्र.	अनुदान	31 डिसेंबर 2015 रोजी शिल्लक	सन 2016-2017 साठी मागणी रक्कम
1.	शाळा अनुदान		
2.	देखभाल व दुरुस्ती अनुदान		
3.	विशेष प्रशिक्षण		
4.	बांधकाम		
5.	विशेष गरजा असणाऱ्या विद्यार्थी अनुदान		
6.	परिवहन / परिचर सुविधा		

9. लोकसहभाग

9.1 शाळा व्यवस्थापन समितीचा तपशील - पुनर्गठीत झाल्याचा दिनांक : ___/___/201

क्र.	संपूर्ण नाव	पदनाम	लिंग	पाल्याचे संपूर्ण नाव	सदर शाळेत शिकत असलेला वर्ग
(1)		अध्यक्ष			
(2)		उपाध्यक्ष			
(3)		पालक सदस्य			
(4)		पालक सदस्य			
(5)		पालक सदस्य			
(6)		पालक सदस्य			
(7)		पालक सदस्य			
(8)		पालक सदस्य			
(9)		पालक सदस्य			
(10)		पालक सदस्य			
(11)		पालक सदस्य			
(12)		पालक सदस्य			
(13)		शिक्षणतज्ञ सदस्य			
(14)		स्थानिक प्राधिकरण सदस्य			
(15)		शिक्षक सदस्य			
(16)		स्विकृत सदस्य (विद्यार्थी)			
(17)		स्विकृत सदस्य (विद्यार्थी)			
(18)		सदस्य सचिव			

टीप : "नियम" 13, पोटनियम 3 नुसार शाळेतील दोन विद्यार्थ्यांना (किमान 1 मुलगी) शाळा व्यवस्थापन समितीवर स्विकृत सदस्य म्हणून घ्यावयाचे आहे.

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

10. कृती आराखडा (Action Plan)

शाळा व्यवस्थापन समितीचे शिक्षक, मुख्याध्यापक, पालक आणि ग्रामस्थ यांच्या सहभागातून शाळेच्या गरजा, बलस्थाने व उणिवा यांचा शोध घेऊन त्या आधारे पुढीलप्रमाणे क्षेत्रनिहाय कृती आराखडा तयार करावा.

10.1 प्रवेश सुविधा

आवश्यक सुधारणा	जबाबदार व्यक्ती/संस्था	आवश्यक असल्यास अंदाजे खर्च रु.	अपेक्षित कालावधी	यापैकी लोक सहभागातून शक्य असलेली सुधारणा

10.2 पायाभूत भौतिक सुविधा

आवश्यक सुधारणा	जबाबदार व्यक्ती/संस्था	आवश्यक असल्यास अंदाजे खर्च रु.	अपेक्षित कालावधी	यापैकी लोक सहभागातून शक्य असलेली सुधारणा

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

10.3 शैक्षणिक संपादनूक

आवश्यक सुधारणा	जबाबदार व्यक्ति/संस्था	आवश्यक असल्यास अंदाजे खर्च रू.	अपेक्षित कालावधी	यापैकी लोक सहभागातून शक्य असलेली सुधारणा

10.4 विशेष गरजा असलेली बालके

आवश्यक सुधारणा	जबाबदार व्यक्ति/संस्था	आवश्यक असल्यास अंदाजे खर्च रू.	अपेक्षित कालावधी	यापैकी लोक सहभागातून शक्य असलेली सुधारणा

जोडपत्र-1

E1 : कधीही शाळेत दाखल न झालेले बालक (गाव शैक्षणिक पंजिकेनुसार वयानुरूप वर्ग दाखविण्यात यावा.)

क्र.	बालकाचे नाव	*लिंग	इयत्ता	पालकाचे नाव	**संवर्ग	*** शाळेत दाखल न होण्याचे कारणे
(1)						
(2)						
(3)						
(4)						
(5)						
(6)						
(7)						
(8)						
(9)						
(10)						
(11)						
(12)						
(13)						
(14)						
(15)						
(16)						

टीप : खालील संकेतांकांचा क्रमांक वरील रकान्यात योग्य ठिकाणी भरावा.

* लिंग - मुलगी = 1, मुलगा = 2

** संवर्ग - अनु. जाती - 1, अनु. जमाती - 2, अल्पसंख्याक - 3, इतर - 4.

** शाळेत दाखल न होण्याची कारणे

- (1) शेतीची कामे सोडून पैसे मिळविण्यासाठी कोणतेही काम (2) पैसे मिळविण्यासाठी शेतमजुरी
(3) शेतीची कामे सोडून इतर कामात कुटुंबात मदत (4) शेतीच्या कामात कुटुंबात मदत (5) आजारपण
(6) अपंगत्व व शाळा नसल्यामुळे व दूरच्या गावात शाळा असल्यामुळे (7) शैक्षणिक वातावरणाचा अभाव व अभ्यास करवून घेतला जात नाही (8) शिक्षकांचे वर्तन (9) शिक्षण चालू ठेवण्याची कुटुंबाची अनिच्छा
(10) कौटुंबिक कलह (11) पालकांची मानसिकता, अनास्था (12) शौचालय उपलब्ध नसल्यामुळे
(13) शाळा आनंददायी नसल्यामुळे (14) आर्थिक परिस्थिती (15) कुटुंबाचे स्थलांतर - शहरी भागात व्यवसायानिमित्त होणारे स्थलांतर उदा. ऊसतोड, विटभट्टी, खाणकाम, कोळसा खाणी इत्यादी.
(16) विवाहित असल्यामुळे (17) भावंडे सांभाळणे (18) इतर.

जोडपत्र-2

E2 : शाळेत दाखल, परंतु एक महिना किंवा अधिक कालावधीसाठी अनुपस्थित असलेले बालक (अशा बालकास शाळाबाह्य समजण्यात येईल.)

क्र.	बालकाचे नाव	*लिंग	इयत्ता	पालकाचे नाव	**संवर्ग	*** शाळेत न येण्याची कारणे
(1)						
(2)						
(3)						
(4)						
(5)						
(6)						
(7)						
(8)						
(9)						
(10)						
(11)						
(12)						
(13)						
(14)						
(15)						
(16)						

टीप : खालील संकेतांकांचा क्रमांक वरील रकान्यात योग्य ठिकाणी भरावा.

* लिंग - मुलगी = 1, मुलगा = 2

** संवर्ग - अनु. जाती - 1, अनु. जमाती - 2, अल्पसंख्याक - 3, इतर - 4.

** शाळेत दाखल न होण्याची कारणे

- (1) शेतीची कामे सोडून पैसे मिळविण्यासाठी कोणतेही काम (2) पैसे मिळविण्यासाठी शेतमजुरी
(3) शेतीची कामे सोडून इतर कामात कुटुंबात मदत (4) शेतीच्या कामात कुटुंबात मदत (5) आजारपण
(6) अपंगत्व व शाळा नसल्यामुळे व दूरच्या गावात शाळा असल्यामुळे (7) शैक्षणिक वातावरणाचा अभाव व अभ्यास करवून घेतला जात नाही (8) शिक्षकांचे वर्तन (9) शिक्षण चालू ठेवण्याची कुटुंबाची अनिच्छा
(10) कौटुंबिक कलह (11) पालकांची मानसिकता, अनास्था (12) शौचालय उपलब्ध नसल्यामुळे
(13) शाळा आनंददायी नसल्यामुळे (14) आर्थिक परिस्थिती (15) कुटुंबाचे स्थलांतर - शहरी भागात व्यवसायानिमित्त होणारे स्थलांतर उदा. ऊसतोड, विटभट्टी, खाणकाम, कोळसा खाणी इत्यादी.
(16) विवाहित असल्यामुळे (17) भावंडे सांभाळणे (18) इतर.

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

जोडपत्र-3

शहरी अथवा ग्रामीण भागातील कठीण परिस्थितीतील बालकांचा तपशील

क्र.	बालकाचे नाव	*लिंग	इयत्ता	पालकाचे नाव (असल्यास)	** कठीण परिस्थिती प्रकार
(1)					
(2)					
(3)					
(4)					
(5)					

(आवश्यकता असल्यास स्वतंत्र कागदावर माहिती जोडावी.)

टीप : खालील संकेतांकांचा क्रमांक वरील रकान्यात योग्य ठिकाणी भरावा.

* लिंग - मुलगी = 1, मुलगा = 2

** कठीण परिस्थिती प्रकार वा रकान्यात योग्य तो खालील संकेतांक नमूद करावा.

S1 : बालकामगार

S2 : अनाथ/बेघर/पालक संरक्षण विरहित

S3 : प्लॅटफॉर्मवर वास्तव्यास असलेली

S4 : भीक मागणारी/भंगार/कचरा गोळा करणारी

S5 : सेक्स वर्करचे मूल

S6 : बालसुधार गृहातील (रिमांड होम) बालके

S7 : विशेष गरजा असणारी बालके

S8 : इतर

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

जोडपत्र-4

विशेष प्रशिक्षणांतर्गत प्रस्तावित लाभार्थीची यादी

क्र.	बालकाचे संपूर्ण नाव	*लिंग	इयत्ता	संपर्क दूरध्वनी क्रमांक	शिक्षण हमी पत्र क्र. / सरल युआयडी क्र.	प्रशिक्षण कालावधी (महिने)
(1)						
(2)						
(3)						
(4)						
(5)						

SARAL Code

2	7										
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

जोडपत्र-5

M1) स्थलांतरामूळे शाळेत उपस्थित राहू न शकणारे विद्यार्थी

क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	इयत्ता	माध्यम	पालकाचे नाव	संपर्क दूरध्वनी क्र.	शिक्षण हमी पत्र क्र. / सरल युआयडी क्र	संवर्ग	स्थलांतराचे कारण	स्थलांतराचे संभाव्य ठिकाण व पत्ता	मूळ वस्तीपासूनचे अंतर (किमी)	स्थलांतराचा कालावधी दिनांकासह (पासून पर्यंत)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

जोडपत्र-6

M2) अन्य वस्तीतून शाळा परिसरात स्थलांतर होऊन येणारे विद्यार्थी

(ज्या शाळांमध्ये स्थलांतरित मुले येत नाहीत, त्यांनी सदर फॉर्म भरू नये.)

क्र.	विद्यार्थ्यांचे नाव	इयत्ता	माध्यम	पालकाचे नाव	संपर्क दूरध्वनी क्र.	शिक्षण हमी पत्र क्र. / सरल युआयडी क्र	संवर्ग	स्थलांतराचे कारण	स्थलांतराचे संभाव्य ठिकाण व पत्ता	मूळ वस्तीपासूनचे अंतर (किमी)	स्थलांतराचा कालावधी दिनांकासह (पासून पर्यंत)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

SARAL Code

2	7								
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--